

פּענל דרבי'ך דערה

בעזהש"ת

דרבי צדק

דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

דרבי אמונה

דא"ח מכ"ק אדמו"ר שליט"א

פרשת

בלק

תשפ"ה

גיליון דרכי צדק

יו"ל ע"י מערכת

מכון דרכי צדק

להוצאת דא"ח

מב"ק מרץ אדמו"ד הקוה"פ זיע"א

מבוריסוב

פעיה"ק ירושלים תובב"א

©

כל הזכויות שמורות

ואין להעתיקו בשום אופן

להערות והארות

054-8458846

A0527170631@GMAIL.COM

קול מערכת "דרכי צדק"

02-5401454

לע"נ ר' עשה בן דן פאלר ז"ל

לעדכון שמחות למדור

שהשמחה במעונם

וכן לתרומות והנצחות

לבעלי שמחה ויא"צ

וכד'

ניתן לפנות למספר

0548458846

לעילוי נשמת

שר בית הווהר הגאון הצדיק

חכם משה שלום מעודה

זכר צדיק וקדוש לברכה

שנסתלק לבית עולמו לאחר

יסורים קשים ומרים שקבלם

באהבה רבה ובשמחה

ביום שב"ק

לסדר "ויקרבנו ימי ישראל למות"

פר' ויגש ד' טבת תשפ"ה

תוכן הענינים

דא"ח כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א.....	ד'
פניני דרכי צדק.....	ה'
מדור עצותיך אמונה.....	ז'
מדור מאורות צדק.....	ט'
מדור השו"ת.....	י'
מדור משלי דרכי צדק.....	י"א
מדור עקבתא דמשיחא.....	י"ג
מדור ימי בין המצרים.....	י"ג
מדור יומא דהילולא.....	ט"ו
דרכי אמונה-דא"ח כ"ק אדמו"ר שליט"א.....	כ"ה
מודעות.....	ל"א

זאת נזמתי בעניי כי אמרתך זייתני

דא"ח מכ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

דא"ח אחר תפילת ערבית ליל שב"ק פרשת בלק

שב"ק פרשת בלק י"ד תמוז תשפ"ד

היראים הגדולים { די גרויסע ערליכע אידן } שחושבים שהם כבר לא צריכים לשוב בתשובה, ואחר כך צריכים היותר רחוקים לשוב בתשובה. ויעזור השי"ת שנזכה לשוב אליו ית' בתשובה שלימה. ושנזכה לסיעתא דשמיא, וכ"ק אדמו"ר הגה"ק זיע"א אמר שסיעתא דשמיא הוא הדבר הגדול ביותר.

שאל השואל { הרה"צ ר' נחום כהן שליט"א } איך לא חזר בלעם בתשובה אחר שזכה לגילוי אלוקות כזה, שהאלוקים דיבר עימו וכו', ענה לו כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א זהו העניין של הבחירה, שאפילו אחר גילוי כה גדול עדיין יש בחירה, וקודם כל צריכים לשוב בתשובה

בניני דרכי צדק

על פרשתן

אחיזת עיניים אינה אלא תרמית, דמיון ושקר

כתיב "הִנֵּה כֶּסֶה אֶת עֵין הָאָרֶץ", ועל ארץ ישראל נאמר (דברים יא, יב) "עֵינֵי ה' אֶלֹקֶיךָ בָּהּ מְרִשִּׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה". העניין הוא, שבכל דבר יש פנימיות ויש חיצוניות. החיצוניות שבדבר היא מה שרואים, ואילו הפנימיות היא חיות ה' אשר מחיה את הדבר, בבחינת "ומלכותו בכל משלה". כאשר האדם שומר את החיות הפנימית, הרי הוא מעלה את החיות שבכל דבר לשרשו, ויכול כל כך להתקשר לפנימיות עד שמתבטל כל החיצוניות, והוא כפי שיהיה לעתיד, שלא יהיה כלל חיות רק בסטרא דקדושה.

נמצינו למדים במאמר ה'שפת אמת' יסוד נפלא ועמוק: יש סטרא דקדושה ויש סטרא אחרא. הסטרא דקדושה הוא צד הפנימיות שבכל דבר, ואילו הסטרא אחרא הוא צד החיצוניות של הדבר. לכל אדם ניתנת הבחירה, אם לקשר את עצמו אל הקדושה שבכל דבר, אז כל מוחו וכל עצמו מתקשר אל הפנימיות של הקדושה שיש בכל דבר, או חס ושלום לדבק עצמו אל החיצוניות של העולם הזה, זו היא הבחירה. תכלית העבודה של כל ישראל היא לדבק את עצמו בפנימיות של הקדושה, מתוך דביקות כה רבה ובכח רב כל כך להידבק בקדושה, עד שמתבטלת כל החיצוניות, כמו שיהיה לעתיד, שלא יהיה כלל חיות רק לסטרא דקדושה. מה רצו הרשעים ההם - בלק ובלעם, מגמתם היתה — לאחר שראו שבני ישראל יצאו ממצרים, רצו שגם ישראל ילכו בדרכם שלהם, רחמנא ליצלן, כלומר שישאל ילכו אף הם בדרכם של שאר אוה"ע — בדרך החיצוניות והגשמיות, שלא יבואו אל תיקון הגשמיות, ובכך הם רצו לעקור אותם ולהסירם מה'גשם', לפי שחששו שמא מתוך עבודתם הקדושה של ישראל — יחסר להם לאותם רשעים משהו מן הגשמיות. שהרי הבינו היטב שבשעה שכלל ישראל מדבקים עצמם אל הפנימיות והולכים בדרך העבודה של ביטול החיצוניות, הרי זה רע ומר להם, שישאל, כאמור, מתוך עבודתם בקדושה, מגבירים את הפנימיות ומחסרים בכך את הגשמיות והחיצוניות, ונמצאו בלק ובלעם חסרים, והרי זה מאמר נפלא.

ובאמת מה היא אחיזת עיניים, אחיזת עיניים אינה אלא תרמית, דמיון ושקר. אמנם במבט החיצוני נראים הדברים כאמת, וכמציאות ממשית, אולם כעבור זמן מתגלה ששקר

הוא, ואינה אלא אחיזת עיניים שאין בה ממש. כך הוא כל העולם הזה, שאינו אלא אחיזת עיניים, הבל ותעתועים, דמיון ורעות רוח. הכל רק "משחקים" באחיזת עיניים. בן יזכנו השי"ת לבוא אל הפנימיות, להימצא תמיד בסטרא דקדושה, לקשר ולדבק עצמנו אל הפנימיות של הקדושה ולהידבק בו יתברך בכל דבר ועניין, בבחינת "בכל דרכיך דעהו", (ליל ששי פר' צלק תשע"ט)

*

קריאה מעורר הזמן

בידוע הקריאה מעוררת הזמן, ובשבת קודש דנא פרשת בלק הזמן גרמא ומסוגל הוא ביותר לפעול להפיכת הצרות לברכה וכמ"ש "ויהפך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה" (דברים כג, ו), שאותו רשע בא לקלל ונמצא מברך כן יהפוך ה' אלוקינו לנו בעת הזאת את כל הגזירות הקשות לטובה ולברכה, לישועה ולנחמה. (צקידושא רצה וצרעוא דרעוין פרשת צלק תשפ"ח)

*

מה טובו אהליך יעקב

מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כ"ד, ה) אהל עראי הוא ומשכן קבע הוא, ובלעם הרשע קינא בבני ישראל בזה וראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, וכמו שכתוב מלעיל (שם ב) וישא בלעם את עיניו, פירש"י: ביקש להכניס בהם עין הרע וגו' וירא את ישראל שוכן לשבטיו, פירש"י כנ"ל שראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה שלא יציץ אחד לתוך אוהל חברו.

(ליל ששי פ' צלק תשפ"ז)

*

שבת של האר"י הק' זי"ע

מהרח"ו זי"ע כותב שפעם ראה את רבו, האר"י הק' זי"ע בשבת בשעה שהוא ישן, וראהו ממלמל בשפתיו. לאחר מכן, שאל את רבו מה היה, והאר"י הק' אמר לו שהשיג בשנתו השנות על פרשת בלק, ואילו היה צריך לפרש את אשר השיג, הדבר היה לוקח לו שמונים שנה. רואים מכאן, שהצדיקים היו משיגים השנות ללא גבול, שהרי חיו בביטול גמור אליו ית' ולכן השיגו.

מדרור עצותיך אמונה

איתא בזה"ק שהמצוות הן עצות, כל' תרי"ג המצוות הן תרי"ג עימין [עצות] כיצד להמשיך קדושתו יתברך.

(ליל ששי פר' אחרי וקדושים תשע"ח)

איתא בזה"ק שתרי"ג המצוות הן תרי"ג עימין, והן עצות לאדם להתקרב אל הקב"ה ולהיטיב את מדותיו.

(צדא"ח רעוא דרעוין פר' זשלח שנת שירה ט"ו זשזנט תשס"ז)

שלא לבעוס ומתוך כך יגיע למידת הענווה ואז שורה יראה על האדם בספח"ק 'פרי הארץ' פרשת בלק מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל וכו' (כד, ה), ופרש"י ז"ל: ראה שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה. בלעם הרשע ראה בכך מעלה גדולה, שעם ישראל נזהרים כ"כ בעניני צניעות וקדושה, שאין פתחיהן מכוונים זה כנגד זה. להקפיד ולהזהר שלא להסתכל ולהביט בחלון ביתו של חברו וכדומה. אכן, רמז נוסף יש בזה, שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה היינו שאין ביניהם מחלוקת והאחדות שוררת ביניהם. גם פירש רש"י ז"ל אהליך בישובן וכו' ומשכנותיך בחורבנן. גם אמרו רבותינו ז"ל (במ"ד יד, לד) על פסוק (דברים לד, י) ולא קם נביא עוד כמשה בישראל" אבל בעכו"ם קם. ומנו, בלעם. וכדי לפרש הענין, הוא ארז"ל (גדרים לה). אין השכינה שורה אלא על מי שהוא חכם גבור עשיר וכו', וכולן ממשה, שהיה בו כולן. ולכאורה תמוה, הנה מדת הגבורה והעשירות היה חסר לכמה וכמה צדיקים שהשכינה היה שורה עליהם שלא היתה להם לא גבורה ולא עשירות ובכל זאת היתה השכינה שורה עליהם, א"כ היאך אחז"ל שאין השכינה שורה אלא על מי שהוא חכם גבור עשיר כו' גם קשה, כי במאמר רבי פנחס (ע"ז כ:) זריזות מביאה לידי זהירות וכו', סוף דבר, ענוה מביא לידי רוח הקודש. נמצא, שהדבר תלוי רק בענוה וסדר המדות שמונה והולך רבי פנחס הנ"ל ונמצא לפי רבי פנחס אין השראת השכינה תלויה לא בחכמה, לא בגבורה ולא בעשירות.

בספח"ק מובא שהשראת השכינה על האדם תלויה בשמירת העיניים. השומר עיניו, ככל שיותר, מביא על עצמו השראת השכינה. ועל מנת לשמור העינים כראוי צריך

האדם להיות במידת הענווה. כשהאדם מסתכל מה יש כאן ומה הולך שם, הר"ז נובע מפיזור הנפש, ופיזור הנפש נובע ממידה שאינה ענווה. בנוגע למידת הענווה מובא ב'אגרת הרמב"ן' "וכאשר תינצל מן הכעס תעלה על לבך מדת הענווה שהיא מדה טובה מכל המידות טובות, ובעבור הענווה תעלה על לבך מידת היראה".

העצה היא שלא לבעוס, מתוך כך יגיע למידת הענווה, או אז שורה היראה על האדם. "וכאשר תחשוב את כל אלה תירא מבוראך ותישמר מן החטא. ובמידות האלו תהיה שמח בחלקך. וכאשר תתנהג במידת הענווה להתבושש מכל אדם ולהתפחד ממנו ומן החטא, אז תשרה עליך רוח השכינה וזיו כבודה וחיי העולם הבא. ועתה בני, דע וראה כי המתגאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים". כל מי שיש בו גאווה, הריהו מורד במלכות שמים. (יוס ראשון פרשת צלק כ"ה זתמוז תשע"ה)

מדור מאורות צדק

עובדות שכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

סיפור שהיה בדידיה

הרה"ק מביאלא זי"ע היה מאוד מחשיב את מאכל ה'פערפיל' (פתיתים) הנאכל עם הבשר בליל שבת קודש, והיה נוהם ברגש קודש: "דעם בעש"ט הק' צימעס" (כידוע שהבעש"ט הק' זי"ע התקין מאכל זה משום מעשה שהיה). פעם אירע בליל שבת קודש, לא היה בביתי בליל שבת מאכל ה'פערפיל', ואחר כך כשהייתי אצל שולחנו הטהור של הרה"ק מביאלא זי"ע, חילק שיריים ודרכו היתה לחלק בכל ליל שבת ליושבים בסמיכות אצלו שיריים של מאכל ה'קישקע', ואת ה'פערפיל' היה שולח אל היושבים רחוק יותר. חשבתי אז במחשבתי, הלוואי שהיה נותן לי ממאכל ה'פערפיל', מאחר שלא היה לי באותה שבת והרי אצל הרבי היתה חשיבות מיוחדת למאכל הזה... והנה תיכף כשחשבתי כך, תפס רבנו כף של 'פערפיל' ושינה מדרכו והושיט אלי את הכף שאוכל מאכל ה'פערפיל', וראיתי במוחש תפיסת מחשבה אצל הרה"ק מביאלא זי"ע.

מדרש העש"ה

מלוקט משיחות קודש תשובות לשאלות שנשאלו

לב"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

שאל השואל:

אם כך, מה פירוש מאחז"ל 'חוצפה כלפי שמיא מהניא'?

ענה כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א:

האדם צריך לעמוד בחזקה ובתוקף עד כדי כך שיכריח את הקדושה להתגלות אליו. זה הפירוש 'חוצפה כלפי שמיא מהניא', אולם צריך שישאר עם הקדושה. לעמוד בחזקה ולומר "רבנו של עולם, אני רוצה לחיות אתך, והקדושה מוכרחה להתגלות אלי, אינני רוצה להסתובב כאן כבהמה!" מי שיעמוד בכך באמת, הקדושה תתגלה אליו. השקר שלו הוא נקודת האמת שבאדם [שהוא שקר: האמת היא, שהאדם הוא שקר. כשהאדם מכיר את השקר שלו ומודה על כך, זוהי כבר נקודת אמת]. אלא שהאדם בטבעו אינו רוצה לחיות את השקר שלו [כלו' אינו מוכן להודות על השקר שלו], כל מה שכואב לו הוא ענין ההשפלה שלו [הוא מרגיש השפלה, על כן אינו רוצה להודות על השקר שלו]. אכן, האדם צריך לדעת שהשקר יוצר מסך המבדיל, ואותו צריך לשבור.

(יוס שלישי ט"ז ניסן תשע"ט)

מדור מעלי דרכי צדק

בהמשך למדור השו"ת

כשהאדם מקושר במחשבתו, ההתקשרות במוח עם האמונה [זו בחינת יסוד], "משם מתברך ומשפיע, שולט ומשביר לכל" כלשון 'פרי הארץ' בפר' מקץ. בשעה שהאדם מבטל עצמו לגמרי, ע"י האמונה, הריהו מגיע אל החכמה העליונה ומקשר את ה'סיבה' אל החכמה העליונה "ושם מקור הברכות ומשם מתברך ומשפיע שולט ומשביר לכל". האדם ניצב כל ימיו בפני המלחמה, מלחמת האמונה נגד הטבע. את האמונה משפיע נותן הקב"ה לכל יהודי. לכל אחד משפיעים אמונה פשוטה (כמ"ש בפה"א פר' וירא), וזו היא המלחמה האמונה והטבע נלחמים זה בזה. הטבע רוצה להתגבר, ומושך את האדם אליו ולכן מביא עליו יסורים ומכאובים, ואילו האמונה צועקת לאדם "הצור תמים פעלו", "הלא ה' זו", "כי מאתו לא תצא הרעות". צריך להשקיע כח כזה של אמונה עד שיתמתק הכאב והצער אשר הטבע מביא לאדם. האדם צריך לעבוד כל הזמן במוחו שיהיה המוח שליט על הלב. האדם מונח שם [בתוך היסורים וה'טבע'] והוא צריך רחמים שהקב"ה יתן לו כח שיוכל לעמוד עם מחשבת האמונה, ומתוך כך לאט לאט מתגברת באדם האמונה, עד שהוא יוצא מן היסורים. ברגע שהוא יוצא מהייסורים, הריהו מעלה את ה'סיבה'. העלאת ה'סיבה' נעשית רק על ידי העבודה, כשהוא נותן נקודה בעבודה. משא"כ כשהאדם חי ב'טבע', הוא אינו יכול להעלות את ה'סיבות'. ולזה צריך שיהיה מיתוק באדם עצמו, שיוכל להעלות את ה'סיבה'.

בשיהודי מכיר בבירור הגמור שכל המאורעות הבאים עליו הם לטובה, ושבייסורים שהוא עובר יש טוב הגנוז, ושלטובתו הם, כי מאיתו ית' לא תצא הרעות, אזי כשהוא חוזר על כך, הוא ממתיק בעצמו את היסורים. יש ייסורים שהם 'מתוקים בעצם'.

למשל, כשיש לו לאדם גידול בגופו, ולא הועילו כל התרופות והמשחות עד שהרופא פסק שיש צורך לנתח את הגידול ולכרות אותו. רואה האדם שאין לפניו ברירה, משום שייסוריו רבו למעלה ראש, הריהו ניגש ברצון לשולחן הניתוחים. מה הן מחשבותיו בשעה שהרופא אוחז בסכין הניתוחים? הריהו שמח ואומר: יהי רצון שיהיה זה לי לרפואה, שהניתוח יצליח ואזכה להיפטר מן הייסורים הללו במהרה! זו היא דוגמה לייסורים עם מיתוק ביחד: הוא

בעצמו ממתיק את הייסורים, ביודעו שבניתוח הזה ייפטר מהייסורים. כך הוא לגבי כל הייסורים הבאים על האדם, בשעה שייסורים באים על האדם, יש לו להתבונן ולחשוב שלטובתו הם, שהייסורים באו עליו בהשגחה פרטית של הקב"ה, ושהם הטוב הגנוז באשר מאיתו ית' לא תצא הרעות. במחשבה הזו הוא ממתיק את הייסורים הללו, כאותו רופא החותך בסכין את הגידול. הקב"ה הוא 'הרופא כל בשר', 'רופא חולי עמו ישראל' ברוחניות ובגשמיות. כשהוא ממתיק את הייסורים הרי הוא יוצא מהם ובכך הוא מעלה את ה'סיבה' אל החכמה, ומשם נשפעות כל הברכות כולן ונעשית המתקה גדולה. זו היא העבודה, וזה המיתוק באדם עצמו.

והוא מש"כ ב'פרי הארץ' (פ' בשלח) שהקב"ה מביא נסיונות על האדם, ועיקר הנסיונות של האדם הם באמונה. זהו שכתב שם שהקב"ה מביא את האדם שוב ושוב למצב של נסיון קשה בכדי שיעמוד חזק באמונה ויהיה לעבודתו 'גילוי'. כל היסורים שהאדם עובר, אינם אלא בכדי שיתן את עבודת האמונה, ויזכה להגיע ל'מעמד' באמונה.

למה הדבר דומה, לאורו שיש בו תולעים. מה עושה בעל האורז? הרי הוא יושב ובורר את התולעים מתוך האורז. כל תולעת שהוא בורר, הכל "רווח". אמנם עבודה היא, להוציא החוצה את כל הפסולת, אך מתוך אותה יגיעה נשאר האורז נקי וראוי לאכילה. אף כך עבודת האמונה בכל פעם יש להוציא "תולעת". האמונה היא הכח המוציא את התולעים. והתולעים הם הפגמים שבאדם, על כן צריך להוציא בכל פעם תולעת ועוד תולעת, עד שמוציא את כל הפסולת, ונשאר האורז נקי. אותו "אורז נקי" הוא דביקות ה'. לאחר יגיעת האמונה מגיע האדם לדביקות ה'.

האמונה היא המפתח לעבודת ה', ובלעדיה אין כלום, אלא רק טבע וטבע. כלל ישראל מיוסד על אמונה — מעת יציאת מצרים הראה הקב"ה לכלל ישראל אמונה, לאורך כל הדורות. החל מעשר המכות, לאחר מכן קריעת ים סוף ומעמד הר סיני, בכל אותן ארבעים שנה כשהיו במדבר, בירידת המן וכן ענני הכבוד, בארה של מרים — הכל היה בהנהגה שלמעלה מדרך הטבע. וכבר כתב הרמב"ן בסוף פ' בא שלא רק אצל כלל ישראל הוא כך, אלא אף אצל כל פרט ויחיד מישראל הקב"ה מנהיג כל פרט ויחיד מישראל בהנהגה שלמעלה מן הטבע. אכן צריך לילך שם, מתוך אמונה. בדרך זו בוררים לאט לאט את התולעים, או אז "וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׁפַת הַיָּם" (שמות יד, ל). אותם 'מצרים', אותם 'תולעים', סופם שימותו, "וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם, וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת ה', וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ". צריך אפוא לעבוד על כך ולהתייגע בזה.

(יום שלישי ט"ז ניסן תשע"ט)

מדור עקבתא דמשיחא

כשיבוא משיח צדקנו תהא טוב פעמים טוב, ויהיה טוב מאד לישראל

הרה"ק רבי יעקב אריה בעל 'ביכורי אביב' מראדזימין זיע"א (יוד"ק י"ח תמוז) סיפר ששמע מ'היהודי הקדוש' זיע"א, שעוד קודם ביאת משיח צדקנו יהיה טוב מאד לישראל, ואמר רמז לזה מהפסוק (משלי לא, טו) "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה", שטר"ף בגימטריא 'טוב פעמים טוב'. בעוד לילה היינו זמן הגלות, אולם כשיבוא משיח צדקנו תהא בחי' 'טרף לביתה', טוב פעמים טוב ויהיה טוב מאד לישראל. כששמע הרה"ק בעל 'שפת אמת' ביאור זה מפי הרה"ק מראדזימין זיע"א, הוציא עט וערך חשבון, מצא שאכן טוב פעמים טוב בגימטריא טר"ף.

בן יעזרנו השי"ת שתבואנה השפעות של פרנסה בהרחבה לכל ישראל, ושיזכו כל ישראל לצאת מכל דחק ומכל חבילין דמעיקין בכל העניינים, ושיושפע טוב בכל העניינים, ושיזכו הכל להיוושע ונזכה לגאולה השלימה בב"א.

(*)

עוד סיפר הרה"ק מראדזימין זיע"א (כמובא בספה"ק ליקוטי יהודה עניני תשובה ד"ה ויהיו, קדושת היהודי עמ' קצב) כי שמע מפי הרה"ק מגור בעל 'חדושי הרי"ם' זיע"א, שאמר בשם היהודי הקדוש זיע"א, שבימות המשיח ירוצו ברחובות ויצעקו (הושע ב, ט) אלכה ואשובה אל אישי הראשון", וה'חדושי הרי"ם' אמר כי הוא מאמין באמונה שלימה שאכן כך יהיה סיפר הרה"ק מקאלשין זיע"א בספה"ק נהר שלום (ליקוטים עמ' סה) שאמר זקנו הרה"ק היהודי הק' זיע"א מפרשיסחא שלעתיד יהיה המשיח כלול משני המשיחין ביחד, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, מחציו ולמעלה משיח בן יוסף ומחציו ולמטה משיח בן דוד והוא דבר נפלא הטעון הסבר.

ובספה"ק עטרה לראש צדיק' (ליקוטים קלו, ב) מובא כי היהודי הקדוש זיע"א אמר מהו החילוק שבין הצדיקים שבכל דור למשיח הוא, כי הצדיק הולך בכל יום ויום [ומתעלה עוד ועוד] בעבודת השי"ת, כמה שיוכל להשיג כל אחד לפי מדריגתו, ולמחרתו הוא צריך להוסיף על של אתמול בהשגה, וכן בכל יום הוא צריך להוסיף. אבל המשיח הוא צריך גם כן להוסיף בכל יום על של אתמול, רק בכל לילה נוטלין ממנו כל מה שהשיג, ולמחרתו הוא

צריך להתחיל בעבודה מחדש עד שמושיג כל מה שהשיג מאתמול ולהוסיף עוד יותר, וכן בכל לילה נוטלין ממנו ולמחרתו הוא מוכרח להשיג כל מה שהשיג מאתמול ולהוסיף עוד על של אתמול.

וראוי להבין את דברי הצדיקים מהו ענין זה שנגרע חלקו של משיח צדקנו משאר הצדיקים ונותנים לו עבודה כה קשה ו'שחורה' כאשר נוטלים ממנו כל מה שהשיג.

ויובן עפ"י הקושיא המפורסמת על הברייתא דרבי מאיר שאמר 'יחיד שישב מוחלין לו ולכל העולם כולו', ומקשים: והלא בכל דור ודור ישנם צדיקים וכי אין 'יחיד שישב', א"כ היה כבר מזמן צריך להימחל לכולם והיה כבר קץ הגלות. אכן, הרמ"ע מפאנו זיע"א מתרץ כי ה'יחיד שישב' היינו משיח צדקנו, והוא יעשה תשובה על כל הקומה, מרום המעלות ועד למטה למטה, ואת זה יוכל רק משיח צדקנו.

ונלע"ד שלפי זה יובנו דברי היהודי הקדוש זיע"א, שאמר שנוטלין למשיח צדקנו את הכל והוא נשאר ללא כלום, ועליו להתחיל בכל יום מחדש כאילו לא עבד מאומה והוא זקוק לסיעתא דשמיא בכל יום. זוהי התשובה שהוא נשאר בריקנות כזו, - כשנוטלין ממנו הכל והוא זקוק לרחמים מרובים וכמ"ש הבעש"ט הק' זיע"א [מובא - בכתבי הרה"ק רבי אייזיק'ל מקאמארנא זיע"א] שישנו יהודי בדורנו אשר שומע תורה מפיו של הקב"ה בכל יום, ובכל רגע ורגע הוא זקוק לרחמי שמים כדי שלא יפול מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. כן שמעתי ממו"ח זצוק"ל.

ונלע"ד דכך יהא גם משיח צדקנו, אשר יטלו ממנו את כל מדרגותיו ויוצרך להתחיל בכל יום מחדש ויהא זקוק לרחמים מרובים, מדובר על צדיק שהוא בעל בחירה, צדיק שיהא ראוי להיות משיח צדקנו הוא צדיק זה אשר משקיע עבודה כה עצומה, שמסוגל לעשות תשובה על כל הקומה.

מדרור ימי בין המצרים

שובו אלי ואשובה אליכם

מובא בספה"ק בשם הצדיקים זי"ע שאמרו, שבימים הללו, ימי 'בין המצרים', ניתן לשוב אל השי"ת בנקל, כדרך שנאמר מפי הנביא (מלאכי ג, ז) "שובו אלי ואשובה אליכם", שכעת ניתן לשוב אליו ית' בנקל, לפי שהוא ית' נמצא בביכול בדרכים, וכדרך שתואר הרה"ק 'המגיד' מקאז'ניץ זי"ע משל למלך הנמצא שדה, שלא כבשאר הימים כשהוא בהיכלו ובארמונו, הנה כאשר בשאר ימות השנה נמצא המלך בפלטרין שלו אי אפשר להגיע אליו ולהשיגו כל כך בקלות, ואילו בימים הללו הרי הוא כמלך בשדה שניתן להתקרב אליו בנקל. ואכן הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע אמר את המשל הנ"ל למלך בשדה לעניין הימים של חודש אלול.

(יום חמישי לפ' מסעי ער"ח מנ"א תשפ"ג)

*

תיקון חצות

בהקדמת ספה"ק 'עמק המלך' מביא דברים נפלאים ששמע מפי תלמידי האר"י הק' זי"ע ('עמק המלך' חי בערך עשרים או שלושים שנה לאחר פטירת האר"י הק' וזכה להכיר את תלמידיו ולשמוע מפיהם). הוא מביא מעשה נפלא באחד מקדושי עליון, מתלמידי האר"י הק', רבי אברהם הלוי זי"ע. רבי אברהם היה נוהג לקום בכל לילה בחצות, והיה מעיר אנשים לקום לאמירת תיקון חצות, והיה מכריז על כך ברחובות, וכן בכל ליל ששי בחצות היה נוהג להעיר אנשים ע"מ שיעשו הכנות לשבת. כמו כן נהג להסתובב בשווקים בערב שבת אחה"צ ולהזכיר לסגור את החנויות כדי שיוכלו לעשות את ההכנות לשבת מוקדם, שיספיקו לטבול במקוה ולקרוא שנים מקרא ואחד תרגום - כך היה מנהגו מימים ימימה, והיה נוהג לומר דרשות של מוסר ולעורר לתשובה, ורבים נתעוררו על ידו.

*

תיקון חצות הלילה

אא"ז הרה"ק רבי הלל מקאלאמייא זי"ע נהג בכל לילה, כאשר היה קם לאמירת 'תיקון חצות', לעורר את כל ילדיו שיהיו גם הם ערים בשעת חצות ליל.

ומי שאין באפשרותו לומר את כל 'תיקון החצות' בימות השנה, ראוי שלכל הפחות יאמר את הפסוק (תהלים קב, יד) "אתה תקום תרחם ציון".

(שבת חזון תשע"ז)

*

יש להעתיר עבור השכינה הק' בין על הצער של גלות הכלל ובין על הצער של גלות הפרט בספה"ק 'פרי הארץ' פר' פינחס מבואר הפסוק (שה"ש ב, ז) נאמר "השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ", על פי מאמר הזוה"ק (ח"א קכב.) שהשכינה הק' משבעת את כל נשמות ישראל בעת שהן יורדות לעולם ואומרת להם (שם ה, ח) "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני", אם תמצאו את ה', מה תגידו לו, שחולת אהבה אני, כלו' שהשכינה "משבעת לנפשות ישראל שכל אחד, אם ימצא את השי"ת, יגיד לו מחולת אהבת השכינה אליו, שיתלבש בצער השכינה, שאינה נשפעת מהשי"ת, ולא יכוון על עצמו וחסרונו".

ויש לבקש על כך הרבה מהקב"ה, להעתיר עבור השכינה הק', בין על הצער של גלות הכלל ובין על הצער של גלות הפרט, שכוה חושך נורא ירד לעולם וכל אחד עובר נסיונות קשים, ומה מאוד ראוי לכל אחד להתחזק בשמירת העיניים, וכן יש להעתיר עבור גלות הכלל, שהנה רואים את החלשים שבדור כיצד הם נמשכים אחר הרחוב. הטומאה והזוהמה של הרחוב חודרים אפילו לתוך בתי ישראל עם קדושים, ועל כך יש לעורר ביותר, שלא ליתן דריסת רגל בתוך בתינו הקדושים לכל אותן אופנות מאדעם של המלכודים הצמודים והקצרים, אלא להחזיק בכל חוזק בדרכי הצניעות של אבותינו ואמותינו מדורי דורות, שהרי בעוון זה נגרם חרון אף בעולם וכל כך הרבה צרות ר"ל. שהרי בשמים אין שותקים על פריצת גדרי הצניעות. אותן נשים שאינן מתלבשות בצניעות גורמות צרות רבות ורעות, אין הדבר פשוט, ויש לדעת שעל כל אחד ואחת מוטלת אחריות רבה.

וכבר אמרו הצדיקים בשם הבעש"ט הק' זי"ע שיש שזוכים שייוולדו להם ילדים שיש בהם נשמות גבוהות וקדושות מאוד של תנאים קדושים, ומפני מה יש הזוכים לכך, אין זאת כי אם בזכותן של הנשים הצדקניות המתלבשות בצניעות, וכאשר שומרים על גדרי הצניעות מבית ומחוץ, וחשוב לדעת שלא רק בחוץ אלא גם בתוך הבית פנימה יש להישמר בכל גדרי הצניעות, על ידי זה זוכים לנשמות קדושות וגבוהות. כל אחד מחוייב אפוא לעורר בביתו את בני משפחתו, אם רואה משהו שיש לעורר עליו הן אצל אשתו והן אצל ילדיו, וכמובן שהדרך

להוכיח צריך שתהא בשום שכל ובדרכי נועם, לא בצעקות, לא בגערות ובמחלוקות של מלים קשות, אולם אין לך אדם שפטור מלעורר את בני ביתו ועל כך יש להתפלל ולעורר, וזכות הרבים תלויה בו. בזכות זאת תושפענה זכויות רבות לכלל ישראל, ונזכה לנאולה השלמה בב"א.

(צדא"ח רעוא דרעוין פר' זלק תשע"ט)

*

התיקון בימי בין המצרים

בימי 'בין המצרים', צריך להתחזק בתורה ובתפילה. וזהו תכלית האדם, שנא' (קהלת ו, ז) "כל עמל האדם לפיהו" לתקן כח הפה, אז יש בידו כח החירות להיות נושע בעת צרה. וכמו כן בשבת שנקראה נחלה בלי מצרים (שבת קיח, א) לפי שבשבת נפתח כח הפה, וכמ"ש "ודבר דבר" (ישעיה נח, יג) דדרשו חז"ל (שבת קיג, ב) שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול. בשבת יש כח הפה. על כן יש לדבר רק דברי קדושה ואסור לדבר בשבת דברי חול. והמעם, לפי שבשבת ניתנה באדם נשמה יתירה, ויש התחזקות לכח הפה.

(ליל ששי פר' מטות תשע"ו)

*

בניקל יותר להתקרב אל ה' בימי בין המצרים

בעת אנו בימי 'בין המצרים' בשלושת השבועות, אשר הם הימים של גלות השכינה, ואולם מובא בשם הצדיקים שדווקא הימים הקדושים הללו הם ימים טובים ונעלים, אלא שהקדושה שבהם היא בהסתר. בביאת משיח צדקנו שיבוא בב"א, יום שבעה עשר בתמוז יהא היום טוב הראשון ולאחר מכן יום תשעה באב יהיה ה'שיא' שפיטין של כל הימים הטובים. על כך לבד צריך להתפלל תפילה מיוחדת, שנזכה להתקרב אליו ית' בשלושת השבועות. עניין זה באר הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע פר' וישב עה"פ (איכה א, ג) "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", אשר בהם ניתן להשיג את השכינה. ומביא בזה משל למלך שבשעה שהוא נמצא בהיכלו קשה עד מאוד לגשת אליו, שהרי לא מניחים סתם כך לפנות אל המלך ולדבר איתו. מה שאין כן בהימצאו בדרכים, יכול כל אדם לפנות ולגשת אליו, לבקש את מבוקשו. וכן מביא הרה"ק הנ"ל מרבו, הרה"ק 'המגיד' הק' זי"ע, דזהו שנא' "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", שכל החפץ להשיג את השכינה הקדושה יוכל להשיגה בימי בין המצרים בהיותה בדרכים. כאשר המלך נמצא בדרכים זו הבחינה שמסלקים אז את כל המחיצות ואת המסכים המונעים

והמסתירים, לכך כל החפץ להידבק בה', להתבונן ולהשיג בהירות בעבודת השי"ת, קל יותר בימים הללו להתבונן בבהירות ולהשיג את הקירבה להשי"ת והדביקות בו.

(צדא"ח רעוא דרעוין פר' זלק תשע"ט)

*

כל רדפיה השיגוה בין המצרים

הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע ועוד צדיקים אמרו, שימי 'בין המצרים' הם ימים גבוהים עד מאוד בהם ניתן להתקרב אל השי"ת ביותר, לפי שהמלך נמצא אז מחוץ להיכלו והוא כמסתובב בדרכים, על כך נאמר (איכה א, ג) "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", ודרשו הצדיקים זי"ע שכל רודפי ה' ומבקשיו יכולים בנקל להשיג בימי 'בין המצרים'. כיון שכך, זה הזמן הראוי לבקש ולהתפלל, וביותר לתקן את העניינים שבין אדם לחברו, שהרי בית המקדש השני חרב בעוון שנאת חנם, והתיקון לזה צריך לבוא על ידי אהבת חנם. וזאת למודעי, שאין אהבת חנם כי אם על ידי דרך האמונה, והיינו, כאשר האדם מכיר ויודע ומאמין שהשי"ת הוא מנהיג הכל, מתוך כך יוכל לאהוב את חברו, וזה הוא התיקון לפגם של שנאת חנם. כמובן, אין זה דבר קל, שהאדם בטבעו חושב שפלוני הרע לו ועשה לו כך וכך ומתחיל לחשוב כל מיני חשבונות, אולם יש לדעת שזו היא העבודה, ויש לבקש על הדבר הזה ולהתפלל לה' שנזכה לבוא לאהבה שאינה תלויה בדבר'.

כן יעזרנו השי"ת שנזכה עוד בחודש הזה, בימי בין המצרים הללו, לגאולה השלימה בב"א.

(צדא"ח רעוא דרעוין פר' מטו"מ תשע"ח)

*

רב לך שבת בעמק הבכא

ג' שבתות אלו רבין המצרים הן שבתות מאד גדולות וכפי שהמשיל הרה"ק מרוז"ן זי"ע למלך שהצטרך לעבור לדור במקום אחר והעביר נכסיו אך באשר ליהלום היקר ביותר לא ידע לשית עצות בנפשו היאך יעבירו, עד אשר ברוב חכמה החביאם בעגלה — ולא בתוך עגלה של כלי כסף וזהב, אף לא בעגלה של בגדי המלוכה, גם לא בעגלה בה ישבו השרים הנכבדים, כי אם הטמינו בתוך עגלה של סמרטוטים שמאטעם ששווים כזבל — שם, כך אמר המלך לעצמו — לא יעלה בדעתו של אף אחד שמוחבא שם יהלום. אף כך הן השבתות הללו של ימי 'בין המצרים', שבתות גבוהות מאד אשר גנוזות וטמונות בימי אבלות של בין המצרים כשהכל דואגים ואכלים על חורבן הבית, שייכנה במהרה בימינו אמן.

ופירשו הצדיקים זי"ע על רב לך שבת בעמק הבכא דזהו רב לך שבת בעמק הבכא, כך הן השבתות של ימי 'בין המצרים'.

(שנת קודש פ' פנחס י"ז צתמוז תשפ"ז)

*

השבתות של ימי 'בין המצרים' הוא עת גבוהה מאד

אא"ז הרה"ק 'היהודי' הקדוש זי"ע אמר, שבשבתות של ימי 'בין המצרים' הוא עת גבוהה מאד כמו הזמן של רעוא דרעוין דמנחה של שבת קודש [עיין זוה"ק ח"ב פ"ח: שאומרים קודם סעודה שלישית] דתמיד בשעת מנחה הוא זמן של 'דין' ואילו בשבת קודש נהפך ה'דין' לרעוא דרעוין, כך הוא בשבתות הללו, כל השבת כולה היא בבחי' רעוא דרעוין — עת רצון דרצון. הרה"ק בעל 'באר מים חיים' זי"ע אמר שב"ת ר"ת שבת בו תשוב, שהוא זמן טוב ומסוגל לשוב בו אל השי"ת בתשובה שלימה.

(שנת קודש פר' פנחס תשע"ח)

מדרור יומא דהילולא

מלוקט משיחות מלוה מלכה ושאר דברות קודש

מב"ק אדמו"ר הקוה"ט זי"ע"א

הרה"ק רבי רבי יעקב אריה מראדזימין זי"ע"א

בעל 'ביכורי אבי"ב'

י"ח תמוז

הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימין בעל 'ביכורי אבי"ב' זי"ע. היה זקן מופלג, זקן הצדיקים בדורו ופועל ישועות גדול.

*

פעם בא הרה"ק מראדזימין זי"ע אל הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאז'ניץ זי"ע, וחשקה נפשו להתברך מפיו של הרה"ק מקאז'ניץ. אמר לו הרה"ק בעל ה'חדושי הרי"ם' זי"ע שלא יעז לבקש ברכה, לפי שאין זה ראוי, כי מי יודע מה עלול לקרות – ואולם לבסוף שינה דעתו ואמר שכדאי לו לבקש ברכה. בירך אותו הרה"ק מקאז'ניץ שינהיג את העדה אך לא כעת, אלא לאחר זמן. בסופו של דבר, האריך ימים אותו צדיק יותר מכל שאר חבריו, וקהל גדול ורב נהר לשחר לפתחו.

*

יהודי אחד, סוחר, נהג לנסוע ליריד הגדול אשר בלייפציג, ובתחילה נכנס להתברך מפיו של הרה"ק מראדזימין זי"ע. בכל פעם שבא, מסר לצדיק חבילה של נרות למאור, למען יאיר האור בחדרו כשהוא לומד, ובכל פעם ברכו הרה"ק והסוחר אכן ראה ברכה במסחרו. באחת הפעמים הוצרך הסוחר לשהות בלייפציג זמן כפול מהרגיל, לרגל המסחר, ועל כן הביא כפליים מכמות הנרות שרגיל היה

להביא, ולאחר מכן נסע. חלפו חודשיים, ולא שמעו מאומה ממנו. חלף זמן נוסף ועדיין לא הגיעה ממנו ידיעה כלשהי. קמה אשתו ונסעה אל הרה"ק מראדזימין וסיפרה שכבר חלפו כמה חודשים וטרם הגיעה ידיעה כלשהי מבעלה, וכי היא מודאגת מאחר שהדרכים היו בחזקת סכנה. אמר לה הרה"ק שבעלה בחיים וכי הוא עתיד לשוב הביתה בקרוב. נסעה האשה לביתה, חלפו עוד כמה שבועות, ובעלה טרם חזר. באחד הימים הגיעה הודעה מטעם השלטונות שבעלה מת.

מיהרה האשה ונסעה לראדזימין בבכיות גדולות, שהרי הרה"ק אמר לה שבעלה חי והנה הגיעה ידיעה מהרשויות המוסמכות שבעלה מת. הסתגר הרה"ק בחדרו, חזר על שמו של הסוחר כמה וכמה פעמים, ולבסוף הודיע נחרצות שהאיש בחיים. תמהה האשה רבי, והלא הגיעה ידיעה מהרשויות, ידיעה מוסמכת ורשמית, שבעלי מת, אמר הרה"ק הנני סומך על רוח הקודש שלי יותר מאשר על הידיעות שלהם, והנה כעבור כמה ימים הגיע הבעל, 'בא הרוג ברגליו', ויהי לפלא. סיפר האיש את אשר אירע לו, מאחר שנהג להתאכסן תמיד באותה אכסניה, גם הפעם לן באותה אכסניה. אלא שהפעם הגיע גנב באישון לילה, החליף את בגדיו וחפציו עם חפצי הסוחר, נטל עמו את בגדיו ואת כל הכסף שהרוויח במסחרו. כשהתעורר הסוחר בבוקר וגילה את המעשה אשר נעשה לו, פנה אל הסוחרים אשר עמו שילוו לו כסף, למען יוכל לשוב לעירו ולמקומו, ואכן ניאותו להלוות לו.

ואילו הגנב נהרג בדרך, כשכל כספו של הסוחר באמתחתו. כשבדקו בכליו, מצאו את מסמכיו של הסוחר, לפיכך היו השלטונות משוכנעים שההרוג הוא הסוחר היהודי. סופו שכל כספו הוחזר לו, והכל תמהו בשומעם על רוח הקודש גלויה כל כך.

*

הרה"ק בעל 'חדושי הרי"ם' זי"ע היה מבטל עצמו לגמרי אל הרה"ק מראדזימין זי"ע, וכשמסר לו פתקא קויט'ל כתב את שמו ושם אמו להזכיר עצמו לפניו.

*

הרה"ק מראדזימין זי"ע לא הכיר בצורת מטבע. ועם זאת, כשהגיעו אליו סוחרים והביאו לו פדיון, היה מבקש מהם מהמטבעות ה"אדומים". שאלוהו, מפני מה מבקש הרבי את המטבעות ה"אדומים" דווקא. השיב, הנני רואה שבכל פעם שאני נותן לעניים מהמטבעות הללו, "האדומים" [היו אלה מטבעות של זהב], העני

שמח במטבע הזה במיוחד, לפיכך רוצה אני שיהיו ברשותי מטבעות כאלה, המשמחים את לב העניים.

*

יהודי אחד, סוחר עשיר, היה קונה ומוכר בירידים ומרויח מן הפריצים. פעם, כשנסע, נגנב ממנו הארנק ובו כסף רב. ולא ידע מה לעשות, מהיכן יקנה ומה יעשה, והיה בצער איום ונורא. בצר לו, נסע בצר לו אל רבו, הרה"ק בעל 'חדושי הרי"ם' זי"ע, ושח לפניו את כל המעשה וביקשו עצה מה יעשה. יעץ לו ה'חדושי הרי"ם' זי"ע לנסוע אל הרה"ק מראדזימין ולספר לו את דבר הגניבה, והוסיף ואמר שאם ישיב לו הרה"ק מראדזימין שאיננו יודע מה לייעץ לו, יגיד לו שהוא שלח אותו אליו. ואכן כשהגיע לראדזימין סיפר את כל המעשה, וכשראה שהרה"ק מראדזימין אומר לו שאיננו יודע היכן הכסף, הוסיף שה'חדושי הרי"ם' שלח אותו. כשאמר כך, אמר לו הרה"ק מראדזימין: אם כן, הישאר כאן כמה ימים. חלפו כמה ימים, והישועה אינה מגיעה. בצר לו, חזר ונסע אל הרה"ק בעל 'חדושי הרי"ם' זי"ע. אמר לו ה'חדושי הרי"ם': סע שוב לראדזימין, אולם הפעם עליך להיות יותר 'עקשן' מהפעם הקודמת, להישאר שם ולא לוותר. ואכן, כשנסע שוב לראדזימין, אמר לו: סע בחזרה לביתך, אולם בדרכך היכנס לאותן אכסניות שבהן עברת בדרכך הנה, בירכו לשלום, ואף אמר לו כמה סגולות אך הזהירו לבל יגלה ולבל יספר את דבר הסגולות שנתן לו. נסע הסוחר אל הרה"ק בעל 'חדושי הרי"ם', וסיפר לו את אשר היה כעת. שאל אותו ה'חדושי הרי"ם': מה היא הסגולה שהרה"ק נתן לך, נתיירא החסיד ואמר הרה"ק הזהירני שלא אספר, הרגיע אותו ה'חדושי הרי"ם' ואמר: לא, לא אליי היתה כוונתו שהרי ידידים אנו. סיפר לו החסיד את דבר הסגולה ויצא לדרך. בדרכו, הגיע לאכסניה האחרונה בה שהה. כשראה אותו בעל האכסניה, אמר לו: הנה אתה, היה כאן גוי אחד אשר הגיע לחפש אותך כמה פעמים, אמר החסיד: אם הוא אכן מחפש אותי, יחפש אותי פעם נוספת.

ובאמת, לא חלף זמן רב והגוי הגיע שוב. כשהתבונן בו, ראה לפניו גוי ענק, גבה-קומה ועב מימדים, שנראה מהגזלנים המסוכנים ביותר. סיפר לו הגוי הלז שאכן היה הוא הגזלן, שבשעה שהוא ישן, גנב ממנו את ארנקו. ומדוע הוא רוצה להשיב את הגזילה, משום שהופיע לפניו יהודי זקן ולראשו קאלפיק והזהיר אותו

להחזיר את הגזילה, ואם לא ישיב יהרגנו, ואף השאיר בגופו סימנים להראותו שאין זה חלום בעלמא. כשראה הגזלן את החתכים שבגופו, הבין שמצבו מסוכן, ומכיוון שנתיירא לנפשו הריהו בא להשיב את הגזילה.

מקובלנו שסגולה היא לספר במוצאי שבת מעשה אודות כסף, ובפרט כשמספרים מעשה של צדיק הקשור בממון.

*

היו לו, לרה"ק מראדזימין זי"ע, כוחות עליונים.

*

ליהודי אחד היה בית מרוזח - קרעטשמע. יום אחד החליט הפריץ, מושל המחוז, לסלק את היהודי מחירותו בבית המרוזח ההוא ולהעמיד תחתיו חוכר אחר. נשאר האיש בלא פרנסה. בצר לו, נסע אל הרה"ק מראדזימין זי"ע וסיפר לו שהוא נשאר בלי פרנסה. אמר לו הצדיק: אל דאגה, אמסור בידך מכתב לפריץ, ופרנסתך תישאר בידך, והוסיף ואמר לו שיבוא אליו ביום זה וזה ואז ימסור בידיו את המכתב. התייצב האיש ביום שהורה לו הצדיק, וקיבל מידיו מכתב סגור למוסרו לפריץ. בהיותו בדרך, גברה עליו סקרנותו לקרוא מה כתב הרבי במכתב לפריץ. פתח את המעטפה, שלף את המכתב ולתדהמתו היה זה נייר חלק, ריק, נבהל האיש איך אמסור בידי הפריץ מכתב ריק, הוא עלול לירות בי ולהורגני נפש, על שאני עושה ממנו צחוק. במחשבה שנייה, התעשת ואמר לעצמו אמסור את המכתב כפי שהוא – אם הצדיק מסר בידי מכתב כזה, בוודאי לא אצא נפסד, בבואו, מסר את המכתב לידי הפריץ. פתח הפריץ את המעטפה וקרא את המכתב, חשב וחשב ולבסוף שאל מי כתב את המכתב הזה, סיפר לו החסיד הנדהם, שאת המכתב כתב הרבי שלו. נענה הפריץ ואמר שמע נא, אשאיר אותך על כנך כחוכר בית-המרוזח ואף אפחית לך את דמי החכירה השנתיים, שמח האיש, שפרנסתו נשארה בידו, ואף ינכו לו מעתה מדמי החכירה, ותמה על כך שכל זאת פעל הצדיק בנייר חלק, כאשר הגיע לראדזימין להודות לצדיק שפעל ישועה למענו, סיפר לו האיש שבהיותו בדרך גברה עליו סקרנותו והוא פתח את המעטפה לקרוא את המכתב וראה שהמכתב היה ריק. נתכרכמו פניו של הרה"ק כששמע את הדבר ואמר האמנם, פתחת את המכתב, אלמלא פתחת את המכתב היית זוכה לעשירות כל ימך, קלקלת הכל בכך שפתחת את המכתב, שלא היה לך לקרוא בו! ומעתה זכה

לכל הפחות לכך שפרנסתו נשארה בידו והוא נשאר חוכר בית המרזח כל ימיו. אין להתערב במעשיהם של צדיקים.

*

בהקדמת ספרו 'ביכורי אבי"ב' מסופר המעשה הבא. הרה"ק מראדזימין זי"ע היה בידדות גדולה עם הרה"ק 'השרף' מקאצק זי"ע. כאשר הרה"ק 'היהודי הקדוש' זי"ע חיתן אחד מילדיו, חשקה נפשו של הרה"ק מראדזימין זי"ע להשתתף בחתונה, אלא שלא היה בידו כסף לנסיעה, על כן הלך ברגל. הדרך ארכה כמה ימים, אין חסידים כאלה כיום, האין זאת, סיפר הרה"ק מראדזימין שהוא הגיע בדיוק לחופה. וכאשר עמד 'היהודי הקדוש' תחת החופה היו פניו מאירים כאור החמה עד שקשה היה להסתכל בפניו הקדושים.

*

הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע סיפר את המעשה הבא: יהודי אחד, אשר בתו היתה חולה, ל"ע, נסע אל הרה"ק מראדזימין זי"ע. אמר לו הרה"ק בעל ההילולא זי"ע: מדוע אין אתה מעמיד מעקה אצל חלונות ביתך? צריך להציב סורגים בכל חלון, שהרי מצוה מהתורה היא: "וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגִגְּךָ" (דברים כב, ח). תמה האיש לפשר דבריו של הצדיק, ולא הבין מה לזה ולבתו החולה. ואולם בשובו לביתו סיפרו לו בני הבית כי הבת החולה טיפסה ועלתה על אחד החלונות, ומאחר שלא היו שם סורגים, נשמטה ונפלה, אך לפתע הגיעה "יד מן שמיא ואחזה אותה לבל תיפול... וניצלו חייה.

מעשה נפלא הוא, שסיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע, להראותנו מה כוחם הגדול של צדיקים.

דרכי אמונה

דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דא"ח בלחיים טיש לרגל יוד"ק של הרה"ק בעל אור החיים הק' זיע"א

כ"ל שישי פר' בלק אור לט"ז תמוז תשפ"ה

שלום ביניהם ויאמר מואב לזקני וגו', וכן אמרו ז"ל (שם) וזה לשונם והלא המואבים נלחמים עם המדינים דכתיב המכה את מדין בשדה מואב ושנאה היה ביניהם מעולם משל לב' כלבים וכו' עד כאן, הרי ששניהם פחדו, וטעם הכנעתם של מואב שקבלו מנסיכי מדין למלך עליהם ולא להפך מפני שמואב היו צריכין לעצתן לפי שנתגדל משה ביניהם כאומרם ז"ל (שם) ולזה נכנעו להם והמליכו נסיכם.

עוד מקשה האור החיים הק' בהעיר עוד למה אמר לשון ראייה ולא לשון שמיעה, והגם שרז"ל אמרו (מכילתא) וזה לשונם יש ראייה שהיא שמיעה כגון וכל העם רואים את הקולות עד כאן, הלא במקום אחר (מכילתא) מצינו שדרשו שהיו רואים הקולות ממש. עוד למה הוצרך להזכיר שם אביו בן צפור, עוד למה דקדק לומר ב' רבויים את כל. עוד צריך לדעת למה כפל לומר ויגר מואב וגו', ויקץ וגו' עוד

בפרשתן (במדבר כב, ב-ג) ויֵרָא בָּלָק בֶּן צְפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי, ויֵגֵר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא וַיִּקֶּץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, לכאן צריך לדעת ולהבין א' לאיזה ענין תלה הראיה בבלק ולא בבעלי המגור שהם מואב. ב' למה לא פחדו אלא מואב ולא מדין, ומה גם שהמדינים להם יאות הפחד כי המה אבדו ולא מואב ומזליהו יחזה את אשר יקרה להם. ומבואר בדברי בעל ההילולא בספה"ק אור החיים על פי דבריהם (במד"ר פ"ב) שאמרו שבלק מנסיכי מדין היה אלא שמחמת פחד ישראל עשאוהו מואב מלך עליהם, מעתה במאמר וירא בלק גילה הפסוק פחד ומורא מדין כי אז באותו מצב היה גדול נסיכם של מדין, והגם שלא הזכיר בפירוש המורא מובן הוא בזכרון מעשה ישראל לאמורי שהם תוקף כל יושבי הארץ, והזכיר אחר כך מגור מואב גם כן דכתיב ויגר מואב, ומאמצעות ב' מוראים עשו

למה פעם קראם העם ופעם קראם בני ישראל. אכן יתבאר על דרך אומרם ז"ל (זוהר כאן) כי בלק מכשף גדול היה יותר מבלעם והיה עושה כשפיו בצפור אחד ששמו ידוע, והוא אומרו וירא בלק ובמה ראה בצפור, והוא אומרו בן צפור פירוש להיותו בן צפור ראה בכשפיו של צפור, ואמר תיבת בן לצד כי הצפור הוא לו לאב ולקצין וממנו ידע את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ולא הוצרך למגידים להודיע דבר קטן וגדול.

ומבאר האור החיים הק' שכוונת הכתוב היא שמקודם היות המעשה ראה בצפור, ודקדק לומר את כל רמז בריבוי כל לגופה שראה בצפור כל מה שעשה ישראל לאמורי, וריבוי את רמז לראיה אחרת עמה [אומה] שעתידה להיות כיוצא בדבר האמורי שעתידין ישראל לכלותם, ומה אומה היא שעקרו ישראל אז היא מדין, וזה רמז בתיבת את, הא למדת שראה מה שעשו לאמורי ומה שיעשו למדין, ואפשר שראה גם כן כי מואב מוכשחים מצרת ישראל כמו שכן היה, כי הכישוף יגיד העתיד אם רע אם טוב, ומעתה תלה הראיה בבלק כי הוא הרואה בצפור לבד וראיה זו לא ראה אותה אלא בלק בכשפיו, וכוונת הסיפור בדבר זה הוא להקדים הסיבות שסבבו מעשה קריאת בלעם

והנמשך ממנו בעונות לישראל, שראית בלק היתה סיבה אחת לנסכב כאשר אבאר, ואמר עוד ויגר מואב אינה הודעת הנמשך משמיעת בלק אלא הודעת סיבה אחרת למאורע הנמשך שנכנס בלב מואב מגור.

והנה ביאור הענין שהרי למה הוצרכו מואב לעצתם של מדין דלא היו קטלי קניא, אלא שהרי משה נתגדל ביניהם כאמור וע"כ היו מדין בשביל מואב כמרגל וידע את צד הנגד ואת חולשותיו, והאיך להחריב את היהודים בקדושתם עם בנותיהם רח"ל, ע"כ עשו שלום ביניהם שהרי היו יריבים גדולים מאוד מאז ומתמיד שהרגו זה את זה, אך בכדי להלחם עם בני ישראל העמיקו להבין שלא יכלו כי אם בהתגברות כוח טומאה גדולה והחלשת כוח הקדושה, ע"כ השיגו שכח האחדות והשלום יעמוד להם בעד הנצחון, וק"ו שאנו בני אם נלך באחדות שלם וגמור כל יראי ה' וחושבי שמו להתאחד כאחד יתגבר בנו ובעצמינו כוח הקדושה עד מאוד, ורואים שכפי יותר שנהיה באחדות שבניקל יותר להגיע לזה שהרי במקור שורש נשמתינו אנו נחצבים ממקור אחד משא"כ הם הרשעים מיסודם מאז דור הפלגה הינם רבים ונלחמים בינם לבין עצמם. ויהי"ר שישרה האחדות בינינו ובזכות זה יבוא לציון גואל ונזכה לבנין ביהמ"ק בב"א.

דא"ח ודברי חיוזק והתעוררות בענין אהבה שאינה תלויה בדבר

יום ג' פר' מטות כ' תמוז תשפ"ב - שנאמרה מחוץ לחדר הניתוח בהדסה עין כרם

אהבה שאינה תלויה בדבר היא ענין של חידה וסתום שהרי אדם צריך להגיע להיות באהבה דבר ראשון עם אשתו ואח"כ עם שאר בני ביתו וקרוביו וחברי ישיבתו ועבודתו וכו' וצריך להגיע לדרגא של אינה תלויה בדבר, ומהו 'תלויה בדבר' זו היא אהבה שהיא עם אינטרס ויתרון שמביאו לכך.

וחז"ל אומרים שאהבה שתלויה בדבר היא אהבת דוד ויהונתן ושתלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ובשמואל א, ב רואים כל ההיסטוריה של שאול המע"ה וישי דוד המע"ה ואיך שהרג את הגיבור גלית הפלשתי שהם פלסטיין, ואח"כ במסי"ג של יהונתן שסיכן את חייו למען דוד באהבה שאינה תלויה בדבר, ואח"כ כתוב מעניין שם אהבה שתלויה בדבר בטל הדבר בטלה האהבה, ושאינה תלויה בדבר בטל הדבר ואינה בטלה האהבה, ולכאורה סתירה מיניה וביה, איך בטלה דבר שייד ביה והרי לא היה כאן דבר שתלויה בו באהבה, וכי חז"ל כתבו לסתם, והרי צ"ב בדבריהם. וכן אמנון ותמר וכי היו סתם חברים וכי לא היה כלל אהבה, דהרי היה אהבה גדולה שאכן נתלה בדבר.

והנה דבר ראשון צריך להודות על האמת, שזה הדבר הכי קשה, ולהודות על האמת זה לא שנתפסת גנב וצריך להודות, אלא על כל מחשבה שאינה כשרה שזייפת במטרה או שרק היה לך אינטרס וכו', וזה פסולה.

וזה מתחיל דבר ראשון בביתו עם אשתו, שבכל דבר שאין שלם ואמיתי עד הסוף וכי רק העלמת מחשבה או אינטרס עולה על זה תוך כדי כך ואז פיצוץ קורה, וכשרק הודאת על האמת כל המגדל קורס ונכפפת ונכרכת. ואם רק תנסה לתרץ ולהסביר את עצמך רק תגדל הפיצוץ, ומשא"כ בעסק ושותפות שתפעל כך אזי בן אדם תמיד עסוק שיהיה לו שלום, ואוכל לרעבוננו וישן למנוחתו ועובד להרויח וכו', וחז"ל מהנשימה שהשי"ת נותן לאדם חיים, אין אדם מזיז אצבע לסתם על לא דבר ומתברר שעל כל זיו היה סיבה ואינטרס ולא כלום היה עושה ומצידו שהכל ימות או יתמוטט. אך אנו כבני אדם, פועלים לטובו של השני ועובד על עצמו ודבר ראשון שמודה הוא על האמת, דאם לאו הוא עצמו עסוק בלהחיות ולרפאות עצמו ח"ו בקשיות, אך אם אינו דבו באינטרס והולך בכח של הרצון שלו אלא דבק בזה שרואה איך

שההשגחה העליונה שהקב"ה מסובב ושהוא בעה"ב ושהוא שולח כל אחד ושהוא מכווין כל אחד דזה שאנו נמצאים כאן ועם ישראל אחים וערבים זה לזה במסירות, מסביבו כל הזמן שזה גם לא פשוט דהיכן רואים כזאת. ואם נגמר באופן קשה ענין האהבה ונספה אבי המשפחה ח"ו נסגר עסק וכדו' בטלה

הקשר והאהבה, באופן כללי, ואם בטלה הדבר, והאהבה לא היה דבוק בדבר ובאינטרס, אזי לא בטלה האהבה, והכל מתחיל בדבר ומשם לינתק מהדבר זה בא להודות באמת שדבוק בדבר ומשם יגיע לתכלית לאהבה שאינה תלויה בדבר, ואז כשבטלה "דבר" לא בטלה אהבה.

דא"ה בסעודה שלישית בעת רעוא דרעוין פרשת קורח

שב"ק ב' תמוז תשפ"ה

עה"פ בפרשתו ויאמרו אליו רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' וכו' יש לדקדק כי כל העדה מה זה נתינת טעם על הקודם, אלא הענין הוא כמבואר בספה"ק נועם אלימלך דכך אמר להם רב לכם פירוש הגדולה שיש לכם לא בא לכם מצד עצמיותיכם שאתם ראויים לגדולה, רק מצד שכל העדה כולם קדושים ע"ד דאיתא במדרש שהקדוש ברוך הוא הראה לאדם הראשון דור ודור ודורשיו וכו' דור לפי דורשיו ודורשיו לפי הדור, והיינו אם הדור צדיקים גם הדורשים הם צדיקים ומדוע תתנשאו על קהל ה' ע"ד שפרשתי אשר נשיא יחטא ופירוש בגמרא אשרי הדור שהנשיא חוטא ופירשתי בדרך הזה דהנה הצדיק הוא מופרש ומובדל מכל עניני עולם הזה ואין לו שייכות עם העולם כלל ועל ידי זה קשה להעולם שיעלה הצדיק אותם כי

אין לו שייכות עמהם. אך אם יארע לצדיק איזה חטא ח"ו אז יורד ממדרגתו ומהרהר בתשובה על ידי זה יוכל לחזור גם העולם עמו בתשובתו וזהו שאמרו אשרי הדור שהנשיא חוטא (עיין בנוע"א פרשת ויחי באריכות) ואחר כך כשהצדיק עושה זה העובדא ומעלה את העולם עמו הוא בא למדרגה גדולה יותר עבור זה, וזהו שאמרו ומדוע תתנשאו וכו' פירוש שאתם מתנשאים עצמכם שיש לכם מדרגה זו להעלות העולם עמכם ובאמת אין צריך לזה כי כל העדה כולם קדושים.

וזה שאמר משה לא חמור אחד מהם נשאתי פירוש לא באתי כלל למדרגה על ידי כי לא נשאתי את חמורם זה גופם ולא הרעותי את אחד פירוש לא אירע לי שום חטא ורעה ח"ו שאפיל ממדרגתי להתערב עמהם כנ"ל.

וממשיך לבאר עה"פ וידבר וכו' בקר ויודע ה' וכו' ואת הקדוש ויקריב אליו וכו' פירוש לא כדבריכם שעל ידיכם באתי למדרגה זו לא כן הוא כי אם מחמת שנהגתי עצמי בדרך הזה שתיכף ומיד בקומי בבקר יחדתי שמו הגדול והנורא ביחודים ודביקות, וזהו ויודע ה' מלשון וידע את חוה שפירשו יחוד וזהו בקר ויודע ה' את אשר לו שיחדתי קודשא ברוך הוא ושכינתיה עם העולמות. ואת הקדוש פירוש דהצדיק אחר כך מקדש עצמו במחשבות טהורות. והקריב אליו פירוש שמקרב עצמו להשם יתברך להתפלל לפניו. ואחר כך אשר יבחר בו יקריב אליו רוצה לומר מי שהשם יתברך ברוך הוא בוחר בו יקריב אליו הוא מקרב אליו במדרגות קדושות ולא כדבריכם שאתם אומרים שעל ידכם באתי למדרגה זאת עכ"ל.

והנה עה"פ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא (במדב"ר י"ט, ט) פירש"י לשון חיטוי כפשוטו ולפי הלכותיו קראה הכתוב "חטאת". שע"י החטאת הוא מתחטא.

(*)

ישבו פעם הרה"צ רבי יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים סגל זיע"א עם כ"ק אאמו"ר

הקוה"ט זיע"א ודנו אודות הענין של לא להסיח דעת מהשי"ת שזה תלוי בכל אדם בשונה מחבירו, אך קבעו שעד ב' דקות זהו המינימום שכל אחד חייב,

ואמר הרב סגל זיע"א אודות הרה"ק בעל 'חלקת יהושע' מביאלא זי"ע שהוא 'רבי קשה', מפני שהוא תובע מחסידיו לזכור שם הוי"ה במשך ז' שעות רצופות בכל יום, אם כי הרה"ק מרוזין זי"ע היה דבוק בהשי"ת בכל המעת לעת וזכר אותו בכל המעת לעת, ובאמת כל אחד חייב לחזור בתשובה בכל רגע ורגע אלא שדבר זה קשה מאוד, ואין דבר זה ביכולתו של כל אחד.

ונענה כ"ק אאמו"ר הקוה"ט זיע"א אף אני יכולני להעיד שמו"ר הרה"ק מביאלא זיע"א היה דבוק בהשי"ת כל הזמן. שכמה וכמה פעמים שדיברתי אליו והיה נראה לי שהוא שומע אך לא השיבני דבר ולא היה כמתייחס לדבריי אלא המשיך לזמזם לעצמו ורק כעבור שעה ארוכה לפתע שם לבו אליי.

ועיקר העניין הוא לעבוד על היסח הדעת שלא להסיח דעת מהשי"ת על כל צעד ושעל. ובזכות זה יקויים בנו ולדבקה בו,

דא"ה בסעודתא דחקל תפוחין קדישין פרשת בלק

ליל שב"ק י' תמוז תשע"ז

עה"פ (במדבר כב, ב) וַיֵּרָא בָּלָק בֶּן צְפּוֹר
אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי,
וּצ"ב מה ראה שנתפחד מכך מבנ"י, הרי
היה לו צבא עם נשק וכל הכוחות, ודבר
ראה בבנ"י שנתיירא מכך עד מאוד, ויבואר
ע"פ דברי הרה"ק הרר"א זיע"א בספה"ק
נועם אלימלך (ד"ה או יאמר עד"ז וירא בלק
כו') כי בלק היה מבין בישראל שיכולין
לפעול בדיבור שלהם כל מה שרוצים על
דרך שאמרו הצדיק גוזר והקדוש ברוך הוא
מקיים וזהו וירא לשון הבנה שהבין את כל
אשר עשה ישראל הוא לאמורי כלומר
בשביל 'אמורי' הוא הדיבור וזהו שאמרו
אין כחן אלא בפיו ויגר מואב ראוי לשום
לב שאצל העם נאמר ויגר ואצל בני ישראל

לשון ויקץ גם למה רמז כפל הלשון
ונראה כי הנה ינאי המלך אמר אל
תתייראו מן הפרושים כי ידע בהם שהם
צדיקים גמורים ואינם יודעים לנקום נקם
רק שהיה מתיירא משאר העם וגם כאן
אותם הצדיקים הנקרא בני ישראל מהם
לא היה מתייראין כי היו בטוחים בעיניהם
אבל מפשרי העם היו מתייראין וזהו ויגר
מואב מפני העם ודקדק לומר אצל בני
ישראל ויקץ לומר שלא היה מתייראין מן
הצדיקים אשר הם מדריגת בני ישראל
אלא קצו במעשיהם הטובים כדרך
הרשעים שאינם יכולין לסבול מעשיהם
ולא כן דרך הצדיקים השמחים בטוב
אחרים יותר מאד.

נפקא ללכסה חייב מליד טיפ הויז ביי טאלן תקריטון על יתם ויבד חילאי פמה דקרוס לחמדיה.
בלחז קרוב, אלס בלחזיר סממיס, הלל לפי סממיס, און תפידיר עליהם יתר חייו חדשו.

יתומים היינו ואין אב, בהיותינו מבכים מרה כי נשבר גאון עוזנו והסוד נזר
תפארתנו, על הסתלקותו של האי צדיק וקדוש פאר הדור והדרו, צדיק יסוד
עולם, אוהבם ואביהם וליבם של ישראל, איש שחו אחדיו ה' הוא האלוקים

מצוקת לילה

לזאת תתקיים בעז"ה אסיפת חסידים ותלמידים

ביום שלישי י"ט תמוז פרשת פנחס תשפ"ה

ישמיענו דברי הספד והתנצלות;

ב"ק ברן **אדמו"ר מבמשכנות הדויעים** זצ"ל

תלמידיו הרה"צ ר' **חיים יוסף בידרמן** שליט"א אב"ד לעלוב

רחמינו אידבר לן זכותיה דיוסף צדיקא

רבנן ותלמידיהון **הנהלת המוסדות**

לרגל יומא דהילולא קדישא קמא של
 ב"ק אבינו רועינו אדמו"ר חרה"ק זיע"א
 י"ל בס"ד גליון זיכרון מיוחד "אשריד רבי עקיבא"
 לתרומות והנצחות: 02-6222792

